

Здружението на граѓани за заштита на акционерите спасило многу фирми од пропаѓање, спречило лошо работење на менаџерите и раскинало многу штетни договори, меѓу кои е и примерот во "Тиквешанка", каде ќерката на локалната судијка од Кавадарци држела дуќан од фирмата со површина од 150 метри квадратни, за што месечно за закуп плаќала само шест денари. Смешниот договор за закуп на дуќан бил направен за период од петнаесет години.

■ Пишува:
Рената МАТЕСКА

Во проценката на Светска банка се наведува: "Во Македонија, домашниот и меѓународниот печат ги игнорираат значителните злоупотреби на корпоративното управување, дури и во однос на елементарните прашања, како што е блокирањето од страна на обезбедувањето на пристапот на легитимните акционери на состанок на акционерите... Комисијата за хартии од вредност е сериозно дефицитарна во поглед на спроведувањето на надлежностите... Проблем со долгите судски постапки... Државното јавно обвинителство не може да се смета за заштитник на правата на акционерите... Здружението на акционери 'Акционер' во изминативе три години направи значајни чекори во насока на подигнувањето на своите услуги за да ги задоволи потребите на своето членство..."

Изминатиов период активностите на "Акционер" го одбележаа повеќе судски рочишта на кои тие, во улога на полномошници, се обидоа да ги заштитат правата на акционерите. Освен тоа, тие продолжуваат со едукативни семинари. На пример, во Струга присуствуваа 250 акционери од "Стружанка", "Југотранс" и "Суровина", друштва каде акционерите се обидуваат да го спасат имотот од случајните или намерно отворените стечајни постапки.

"Од досегашната работа на Здружението (регистрирано на 24 декември 2001 година), се добива впечаток дека акционерите не се свес-

ни за моќта која ја поседуваат, односно не се гледале себеси во акција, загрижени за своите работни места, без да сфатат дека ако пропадне фирмата, пропаѓаат и тие. Тие не сфаќаат дека можат да имаат профит од компанијата доколку таа профитабилно работи. Треба да бидат свесни дека сите се виновни доколку компанијата отиде во стечај. Во развиените земји не може а да не работи успешно прехранбената индустрија, односно тутунопроизводството и слично, а сè е во рацете на добрите менаџерски тимови кои управуваат со компанијата, а не како кај нас каде што менаџерите се борат единствено за личен интерес", вели Васко Тодоровски, претседател на Здружението на граѓани за заштита на акционерите "Акционер".

ЖЕЛБАТА ЗА ПРАВДА ГО СОЗДАДЕ ЗДРУЖЕНИЕТО

Според актуелната состојба во државава, ние сме далеку од она што претставуваат акционерството и менаџерството во светот.

"Денес во светот постои менаџирање со кое нашите тешко се снаоѓаат. Ние како 'Акционер' сме заинтересирани компанијата да застане на здрави нозе. Јас долги години, пред да заживее акционерството кај нас, имав можност да живеам во странство, во земји каде функционираше оваа дејност. Се прашував како некои луѓе не работат ништо, а добро живеат. Потоа

УСОВРШЕНИО "СТЕЧАЈ" ВО Ф СТОПАНСКАТ

Акционерското друштво е трговско друштво во кое акционерите учествуваат со влогови на основна главнина, која е поделена на акции (член 270).

Законот за трговски друштва го напушти концептот на акционерското друштво (утврдено во Законот за трговски друштва од 1996 година како друштво кое со статусот има определена, на еднакви делови (акции) поделена, главнина (основна главнина), во која акционерите учествуваат со една или со повеќе акции и чиишто обврски се обезбедени со имотот на друштвото. Имено, Законот утврдува два нови базични елемента: учество со влогови на акционерите во основната главнина на акционерското друштво и поделеност на основната главнина во акции. Друштвото може да има еден или повеќе акционери (член 272). Акционерското друштво може да биде основано од еден или од повеќе акционери. Најмалиот номинален износ на основната главнина изнесува 25.000 евра, кога се основа акционерско друштво без јавен повик за запишување на акции (симултано). Најмалиот номинален износ на основната главнина изнесува 50.000 евра, кога акционерско друштво се основа со јавен повик за запишување на акции (сукцесивно). Номиналниот износ на акцијата не може да биде помал од едно евро.

разбрав дека тие луѓе продале сè за да купат акции во престижни компании. Кога се вратив во Македонија се вработив во фирмата 'Македонија турист', од каде бев заинтересиран да купам акции. За жал, кога почна да се одвива приватизацијата наидовме на отпор, односно бевме спречени да купуваме акции повеќе отколку што ни следуваше, за разлика од директорите кои можеа да купуваат колку што сакаат и кои со притисоци и малтретирања ги купуваа и акциите од вработените. Тоа не можев да го поднесам. Побарав од

раа помош лично од мене. Тоа беше повод да формираме здружение преку кое ќе ги заштитиме правата на сите акционери, а во Здружението од правните експерти се вклучи и Љубица Рубен. Станавме членка на Европската асоцијација на акционерски друштва со седиште во Брисел, од која добиваме многу совети и разменуваме искуства како да си ги штитиме правата. Во март оваа година месец направивме една регионална конференција која се одржа во Битола и на која присуствуваше и генералниот сек-

чајна постапка.

"Успехот беше забележан во фирмата 'Електрометал' која челниците на Адвокатската комора на Македонија, Ненад Јанакиевик и Зоран Петковиќ се обидуваа да ја одведат во стечај за симболичен износ на име консултантски услуги. При тоа, 260 вработени ќе остане без работа. Ние го спречивме стечајот и потоа во рок од неколку месеци најдовме инвеститор за фирмата која немаше никакви долгови. Инвеститорот вложи 2,5 милиони евра, ги задржа сите вработени, им ги исплати заостанатите четиринаесет плати, откупи акции и стана доминантен сопственик. Во овој момент оваа фирма работи мошне добро, а во скоро време се очекуваат и нови вработувања", вели Тодоровски.

"Фјорд-Кавадарци", исто така е позитивен пример, а благодарение на Здружението, излезе од стечај. Раски-

наторот купува 60 проценти од акциите и девет месеци не му се дозволува влез во фирмата. Претседателот на Судот во Кавадарци, командирот на Полициската станица и другите локални олигарси не му дозволуваат влез на инвеститорот во англокомплексот 'Тиквешанка'. Но, ние побаравме помош од ОБСЕ и од Проксима и точно на осми март со помош на Проксима беше извршено судското решение, со кое инвеститорот влезе во 'Тиквешанка' и правдата беше задоволена. Таму сретнавме чуден случај, имено ќерката на судијката, која го водеше случајот, имала земено под кирија дуќан од 150 квадратни метри за шест денари месечно и тоа на период од петнаесет години. Блиски роднини на претседателот на Судот држат 150 квадратни метри, шпедиција на таа фирма, за педесет евра месечно, со платени комуналии и храна за персоналот. Ова беше уште полош договор. Да не ги спомнувам, уште оние за четиринаесетте мобилни телефони кои ги користеле луѓе од полицијата и од политиката, а ги плаќала компанијата. Што останува за вработените и за акционерите кога политиката и мафијата го јадат капиталот. Ние сè тоа го расчистивме и ги раскинавме штетните договори. Компанијата беше готова за стечај, инвеститорот мораше да продаде сопствен имот, локала и куќи и плус 450.000 евра за да ги плати даноците и да ја спаси фирмата. Таа полека закрепнува, а беше доведена до пропаст".

Т МОДЕЛ ЗА УНКЦИЈА НА А МАФИЈА

ВАСКО ТОДОРОВСКИ, ПРЕТСЕДАТЕЛ НА ЗДРУЖЕНИЕТО НА ГРАЃАНИ ЗА ЗАШТИТА НА АКЦИОНЕРИТЕ "АКЦИОНЕР"

акционерите да се здружиме и да го спречиме нефер однесувањето. На нашето прво собрание на акционери на директорот му дадов до знаење дека неговото работење не е дозволено и дека треба да ги почитува акционерските права. За ова многу луѓе беа избркани од работа, а јас лично цела година не земав плата и ме наговараа да заминам. Заминав од фирмата - вели Тодоровски - но останав како голем акционер, бев меѓу првите десет, според акциите во тоа време, и почнав да се борам и да си ги барам своите права низ институциите на системот. Не дозволивме фирмата да се подели на повеќе делови при што директорите би ги зеле најпрофитабилните. Успеавме да ја задржиме целата компанија и дури успеавме да земеме дивиденда. Други компании кои гледаа што се случи со 'Македонија турист', која остана во доминантна сопственост на акционерите, побар-

ретар од Брисел, Жан-Пјер Пелник, како и многу наши колеги од Данска, Бугарија и од други држави. Конференцијата беше оценета како една од најуспешните".

РЕЗУЛТАТИТЕ ГОВОРАТ, СПАСЕНИТЕ ФИРМИ СЕ ДОКАЗ

Благодарение на "Акционер" многу фирми излегле од стечај, или, пак, било спречено нивното влегување во сте-

ти се штетните договори со кои менаџерите на компанијата сакале за смешни суми да го присвојат капиталот. Според Тодоровски, и за оваа фирма наскоро се очекува да се најде стратешки инвеститор кој ќе ја врати состојбата на стабилна основа.

"Кога постапката по судски пат целосно ќе се реши, а Апелациониот суд ќе ги потврди нашите пресуди - потенцира Тодоровски - тогаш ќе се бара и инвеститор. Имаме друг случај кога инвести-

ДЕНЕС И МЕНАѢРИТЕ БАРААТ НАША ПОМОШ

Во последно време дури и менаџерите, односно инвеститорите се обраќаат за помош во Здружението. Според нивното искуство, има случаи кога некои македонски фирми свесно, намерно се уништуваат за да се доведат до стечај и поевтино да се купат. Последниве две години "Акционер", преку американски донации, односно преку Центарот за интернационални приватни претпријатија, доби два гранта за реализација на

седумдесеттина семинари низ цела Македонија. Семинарите, покрај за акционерите, биле наменети за младите правници, менаџерите, како и за судиите. На семинарот за судии биле едуцирани 128 судии од цела држава. Но, според Тодоровски, неопходни се уште семинари во основните судови, бидејќи многу малку се знае за Законот за трговски друштва.

"Ние се залагаме да има специјализирани судови за трговски друштва. Нефункционалното судство е виновник за многу нерешени судски процеси. Рејтингот кај судот и синдикатот. Членовите на 'Акционер' мошне добро ги знаат своите права, се борат за нив. Но, за жал, и покрај успехите кои ги имаме, ни се случи да нè избришат од судскиот регистар. Јас повеќе пати потенцирав дека Здружението не постои за некој да просперира, туку за да просперираат акционерите. Работиме за Здруже-

нието да прерасне во институција и нешто да значи во државата. Веднаш се појавија луѓе како Зоран Петровиќ-Бакли, кој уште во првата компанија каде што беше испратен, се обиде да направи рекет, по што јас дадов овластувања истиот да биде отстранет. Јавно кажавме дека тој веќе не е наш член и акционерите повеќе да не го консултираат. Но, една група негови истомисленници си заминаа од Здружението. Откако 'Акционер' доведе пред обвинителна клупа многу директори и менаџери, (како, на пример, Митко Николов од 'Нико Петрол - Штип' и Доне Таневски од 'Македонија турист', кои направиле стопански криминал, за тиле данок, злоупотребиле службена должност), групата на Бакли се обиде да направи фалсификат и клевета и за тоа дело веќе закажано судско рочиште. Единствена цел на таа група беше да ги про-
неверат нашите пари".

НЕДЕЛНИКОТ "МАКЕДОНСКО СОНЦЕ" И ИЗДАВАЧКАТА КУЌА "ТАБЕРНАКУЛ" ВО ЗАЕДНИЧКА АКЦИЈА! МАКЕДОНСКИ КЛУБОВИ И ЦРКОВНИ ЗАЕДНИЦИ ОД ДИЈАСПОРАТА, ОСНОВНИ И СРЕДНИ УЧИЛИШТА ОД РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ИСПРАТЕТЕ НИ ВАШИ НЕСЕКОЈДНЕВНИ И ИНТЕРЕСНИ НАПИСИ ЗА СВОИТЕ АКТИВНОСТИ, ПРОЕКТИ, ПОСТИГНУВАЊА И СЛИЧНО. ЌЕ ИМАТЕ МОЖНОСТ ТОКМУ ВИЕ ДА ДОБИЕТЕ КОМПЛЕТ КНИГИ ОД "ТАБЕРНАКУЛ", КОИ ЕДНАШ МЕСЕЧНО ЌЕ ИМ СЕ ДОДЕЛУВААТ НА НАЈУСПЕШНИТЕ, НАЈДОБРИТЕ И НАЈВРЕДНИТЕ. ЗА ВАШИТЕ АКТИВНОСТИ ИНФОРМИРАЈТЕ НÈ ПО ЕЛЕКТРОНСКИ ПАТ ИЛИ ПО ПОШТА! УЛ."ЛЕНИНОВА" БР.87, 1000 СКОПЈЕ REDAKCIJA@MAKEDONSKOSONCE.COM

Табернакул е првата приватна издавачка куќа во Р. Македонија, основана 1989 година. Денес е една од водечките издавачки куќи во Македонија. Нејзина главна ориентација е објавување на дела од областа на филозофијата, теологијата, како и од историјата на нашата култура и уметност.

Од 1998 година Табернакул започнува со издавање учебници за основно, а потоа и за средно образование. Со изборот на авторските тимови, нивниот пристап и со новиот графички дизајн, Табернакул се обидува да воспостави нови, повисоки стандарди во македонското учебникарство.

ТАБЕРНАКУЛ

31 15 329; 31 27 073
книжарница 31 33 058

contact@tabernakul.com.mk
www.tabernakul.com.mk

Библиотека
ТЕМЕЛНИЦИ

Во 2002 година Табернакул ја започна библиотеката "Темелници" со цел да ги обедини под еден знак најдобрите и најзначајните дела во македонското творештво. Во оваа библиотека досега се излезени: „Избрани дела“ од Петре М. Андреевски, „Собрани драми“ од Горан Стефановски, „Собрана лирика“ од Елажа Конески и „За македонските работи“ од Крсте П. Мисирков.